

PRACOVNÍ NESCHOPNOST PRO NEMOC A ÚRAZ V ČESKÉ REPUBLICĚ

za rok 2014

Zdravotnictví, pracovní neschopnost

Praha, datum vydání

Kód publikace: 260004-14

Č. j.: 636 / 2015 – 63

Zpracoval: Odbor statistik rozvoje společnosti

Ředitel odboru: Ing. Martin Mana

Kontaktní osoba: Mgr. Anita Hrivíková, e-mail: anita.hrivikova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další?
Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: [WWW.CZSO.CZ](http://www.czso.cz)

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz
Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz
Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz
Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz
Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 105
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Obsah

1 Úvod	5
2 Metodika	6
3 Sledované ukazatele	8
4 Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice - výsledky za rok 2014	10
Použité značky	17

Tabulková část

Tab. 1: Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014 - absolutní údaje

Tab. 2: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014

Tab. 3: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014

Tab. 4: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz na 100 pojištěnců v ČR za rok 2014

Tab. 5: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014

Tab. 6: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014

Tab. 7: Průměrný denní stav práce dočasně neschopných pro nemoc a úraz v ČR za rok 2014

Tab. 8: Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014 - absolutní údaje

Tab. 9: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014

Tab. 10: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014

Tab. 11: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz na 100 pojištěnců v okresech ČR za rok 2014

Tab. 12: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014

Tab. 13: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014

Tab. 14: Průměrný denní stav práce dočasně neschopných pro nemoc a úraz v okresech ČR za rok 2014

Tab. 15: Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz za OSVČ v ČR za rok 2014 - absolutní údaje

Tab. 16: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz OSVČ v ČR za rok 2014

Tab. 17: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz OSVČ v ČR za rok 2014

Tab. 18: Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz OSVČ na 100 pojištěnců v ČR za rok 2014

Tab. 19: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz OSVČ v ČR za rok 2014

Tab. 20: Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pro nemoc a úraz OSVČ v ČR za rok 2014

Tab. 21: Průměrný denní stav práce dočasně neschopných pro nemoc a úraz OSVČ v ČR za rok 2014

Tab. 22: Pracovní úrazovost mladistvých v ČR za rok 2014

Tab. 23: Pracovní úrazy s dočasnou pracovní neschopností delší než 3 dny v ČR za rok 2014

Tab. 24: Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz podle CZ-NACE v ČR za rok 2014 - absolutní údaje

Tab. 25: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz podle CZ-NACE v ČR za rok 2014

Tab. 26: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz podle CZ-NACE za rok 2014

Tab. 27: Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz na 100 pojištěnců podle CZ-NACE v ČR za rok 2014

Tab. 28: Průměrné procento pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz podle CZ-NACE v ČR za rok 2014

Tab. 29: Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ pro nemoc a úraz podle CZ-NACE v ČR za rok 2014

Tab. 30: Průměrný denní stav práce neschopných pro nemoc a úraz podle CZ-NACE v ČR za rok 2014

Seznam CZ-NACE

Seznam skupin CZ-NACE

1 Úvod

Obsahem publikace jsou výsledky zpracování údajů statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), které Český statistický úřad (ČSÚ) zajišťuje počínaje rokem 2012. Do roku 2011 byla data sledována státním statistickým výkazem Nem Úr 1-02, jehož působnost byla ukončena. Data jsou zjišťována a publikována vždy za 1. pololetí a v kumulaci za celý rok. Administrativní data Informačního systému ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob, data za osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) jsou vykazována samostatně. Data jsou členěna podle krajů, okresů, velikosti podniku a podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE.

Od 1. ledna 2009 je nemocenské pojištění upraveno zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Jde o komplexní úpravu nemocenského pojištění, která zahrnuje jak okruh osob účastných nemocenského pojištění (tj. zaměstnanců, příslušníků ozbrojených sil a bezpečnostních sborů i osob samostatně výdělečně činných), jejich nároky z tohoto pojištění a stanovení výše poskytovaných dávek, posuzování zdravotního stavu pro účely nemocenského pojištění, tak organizační uspořádání nemocenského pojištění, jakož i řízení v tomto pojištění. **Pojistné na nemocenské pojištění je upraveno zákonem č. 589/1992 Sb.**, o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

V základních ukazatelích dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v roce 2014 **je stále patrný vliv legislativních změn v nemocenském pojištění**, které započaly v roce 2007. **Nejvíce vývoj** dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz **ovlivnily úpravy ve stanovení výše dávek nemocenského pojištění**.

Od 1. 1. 2014 končí dočasné opatření v oblasti nemocenského pojištění, kdy v letech 2011 - 2013 poskytoval zaměstnavatel po dobu prvních 21 dní dočasné pracovní neschopnosti náhradu mzdy a OSSZ vyplácely nemocenské až od 22. kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti. **Zaměstnancům, kteří byli uznáni dočasně pracovní neschopnými v době od 1. 1. 2014**, zaměstnavatelé vyplácejí náhradu mzdy za období prvních 14 dnů trvání pracovní neschopnosti a od 15. kalendářního dne nemocenské vyplácí mzdu OSSZ. Zvyšují se redukční hranice pro výpočet denního vyměřovacího základu pro určení výše dávek nemocenského pojištění.

2 Metodika

Obsahem publikace jsou výsledky zpracování údajů **statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ)**. Data jsou zjišťována a publikována vždy za 1. pololetí a v kumulaci za celý rok.

Statistika dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz byla až do roku 2011 prováděna statistickým zjišťováním v oblasti pracovní neschopnosti a úrazovosti, státním statistickým výkazem Nem Úr 1-02. Zpravodajskou jednotkou pro účely evidence a statistického vykazování pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz byly do roku 2011 všechny podniky nad 25 zaměstnanců/pojištěnců. Údaje za podniky s menším počtem zaměstnanců a osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) byly doplňovány z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ). Při zpracování úlohy Nem Úr 1-02 byly uplatňovány (ve zpracováních od roku 1997) dopočty non-response (nepředložené výkazy). Dupočteny byly všechny nepředložené výkazy zpravodajských jednotek s 26 a více zaměstnanci. Při dupočtech bylo abstrahováno od možné existence více zúčtovacích míst nemocenského pojištění v rámci zpravodajské jednotky, tj. dupočet byl proveden za zpravodajskou jednotku (IČ) jako celek. **V důsledku snižování administrativní náročnosti a zátěže zpravodajských jednotek, nebyl Výkaz o pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Nem Úr 1-02 pro rok 2012 zařazen do Programu statistických zjišťování a byla ukončena jeho působnost.**

Počínaje rokem 2012 zajišťuje Český statistický úřad (ČSÚ) veškeré údaje pro statistiku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz zpracováním dat z administrativního zdroje Informačního systému ČSSZ.

Tato změna metodiky sběru dat neumožňuje plnohodnotné porovnávání dat do roku 2011 s daty od roku 2012. **V návaznosti na ukončení Statistického zjišťování pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz Nem Úr 1-02**, kdy byly poslední údaje tímto výkazem zjišťovány za rok 2011, byla pro srovnatelnost časových řad do roku 2011 vypracována analýza Českého statistického úřadu (ČSÚ) „Vývoj pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v letech 2004 - 2011“ kód e-1127-12. Tato analýza obsahově navazuje na analýzu popisující léta předchozí „Vývoj pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v letech 1990 - 2003“ kód e-1127-05.

Informační systém ČSSZ eviduje případy dočasné pracovní neschopnosti v ČR, které byly hlášeny na tiskopise České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ) „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“ vyplňovaného lékařem.

Statistika dočasné pracovní neschopnosti zachycuje veškerá onemocnění a úrazy, které zapříčinily alespoň jednodenní pracovní neschopnost u nemocensky pojištěných osob. Nezahrnuje tedy případy, kdy nebylo vystaveno „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“.

Evidované případy dočasné pracovní neschopnosti ve statistice pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz **jsou členěny** dle krajů, okresů, velikosti podniku a podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Rozlišení dle krajů a okresů probíhá na základě sídla útvaru, který vede evidenci mezd u zaměstnavatele, u kterého byla osoba v době pracovní neschopnosti zaměstnána.

Administrativní data Informačního systému ČSSZ jsou vykazována za všechny zaměstnance právnických i fyzických osob, data za osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) jsou vykazována samostatně. **Příslušníci** Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace a vojáci z povolání (§ 5 písm. a) bod 2 zákona č.187/2006 Sb.) **se pro účely této statistiky nesledují.**

Struktura publikovaných statistických výstupů dočasné pracovní neschopnosti je obdobná jako v předešlých letech, ale vzhledem k tomu, že údaje statistiky dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz jsou počínaje rokem 2012 zpracovávány z administrativního zdroje Informačního systému České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ), některé dříve sledované ukazatele již nejsou datově zajišťovány. Tyto výstupy jsou dostupné v podobě stávajících administrativních zdrojů a dat z registrů:

- Náklady na závodní preventivní péči - ukazatel nově zařazen do statistického zjišťování ČSÚ do výkazu ÚNP 4-01, dostupný z výsledků statistického zjišťování,
- Náhrady a přírážky – údaje dostupné ze standardních sestav, které na Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) zasílá za sektor úrazového pojištění Ministerstva financí (MF),
- Kategorizace prací dle míry rizika – statistiky budou přímo pro Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) zajišťovány Registrem kategorizace prací (IS KaPr), který je využíván k evidenci prací zařazených do kategorií podle míry rizika,
- Smrtelná pracovní úrazovost - data jsou pravidelně uveřejňována v analýze Státního úřadu práce (SÚIP) „Pracovní úrazovost v České republice“,
- Nemoci z povolání - tato data jsou uveřejňována pravidelně v analýze Státního zdravotního ústavu (SZÚ) „Nemoci z povolání v České republice“.

Informace o nemocenském pojištění naleznete na následujících odkazech:

www.cssz.cz/cz/nemocenske-pojisteni (Česká správa sociálního zabezpečení)

<http://www.mpsv.cz/cs/20277> (Ministerstvo práce a sociálních věcí)

-

3 Sledované ukazatele

Dočasná pracovní neschopnost (DPN) pro:

- **nemoc** - za případy dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc jsou považovány všechny nemoci a úrazy podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10).
- **pracovní úrazy** - pracovním úrazem se rozumí takový úraz, který vyhovuje definici uvedené v § 380 odst. 1 až 3 zákona c. 262/2006 Sb., zákoníku práce (ZP).
- **ostatní úrazy** - kategorie „ostatní úraz“ je uvedena na „Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti“, rozhodne a vyplní do hlášení ošetřující lékař.

Počet osob nemocensky pojištěných

Ukazatel zahrnuje průměrný počet nemocensky pojištěných osob, jejichž okruh je uveden v § 5 zákona c. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, a které jsou účastny pojištění podle § 6 až 10 citovaného zákona.

Příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR, Celní správy ČR, Vězeňské služby ČR, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace a vojáci z povolání (§ 5 písm. a) bod 2 zákona c. 187/2006 Sb.) se pro účely této statistiky nesledují. Průměrný počet nemocensky pojištěných osob se vypočítává jako aritmetický průměr průměrného počtu nemocensky pojištěných osob za jednotlivé měsíce. Průměrný počet nemocensky pojištěných osob za měsíc se rovná součtu počtu nemocensky pojištěných osob v jednotlivých dnech měsíce sledovaného období (včetně dnu pracovního klidu), který se dělí plným počtem kalendářních dnu příslušného měsíce.

Počet pracovně právních pojistných vztahů

Ukazatel obsahuje počet pracovně právních pojistných vztahů včetně zaměstnání malého rozsahu.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem

Vykazují se nově hlášené případy pracovní neschopnosti ve sledovaném období na základě hlášení o vzniku pracovní neschopnosti nemocensky pojištěných osob.

Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti celkem

Vyazuje se počet kalendářních dnů, po které byli nemocensky pojištění zaměstnanci práce neschopni z důvodu uvedených příčin. Kalendářní dny pracovní neschopnosti se zjistí na základě hlášení o vzniku a ukončení pracovní neschopnosti. Do počtu případů a počtu kalendářních dnů pracovní neschopnosti patří i pracovní neschopnost vzniklá po zániku pojištění v tzv. ochranné lhůtě 7 kalendářních dnu.

Počet pracovních úrazů bez následné dočasné pracovní neschopnosti

Ukazatel zahrnuje nově vzniklé případy pracovních úrazů, kterými nebyla způsobena následná pracovní neschopnost. K otázce rozlišení příčin v případě přerušení či pokračování pracovní neschopnosti nutno dodat, že v případě, když do dvou měsíců od skončení pracovní neschopnosti pro pracovní úraz vznikne další pracovní neschopnost, která na základě posouzení příslušného lékaře (např. lékaře závodní preventivní péče) souvisí s prvním pracovním úrazem, nelze toto klasifikovat jako nový případ.

Údaje týkající se nemocensky pojištěných mladistvých

Ukazatele uvádí pouze údaje týkající se mladistvých nemocensky pojištěných zaměstnanců do 18 let věku včetně.

Pracovní úrazy s pracovní neschopností nad 3 dny

Ukazatel zahrnuje případy pracovních úrazů, které měly za následek pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny, mimo den, kdy k úrazu došlo.

Způsob výpočtu sledovaných relativních ukazatelů:

Četnost případů na 100 pojištěnců = nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti x 100 / průměrný počet osob nemocensky pojištěných

Průměrná délka trvání případu ve dnech = kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti / nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti

Průměrné procento pracovní neschopnosti = kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti x 100 / (průměrný počet osob nemocensky pojištěných x počet kalendářních dnů ve sledovaném období)

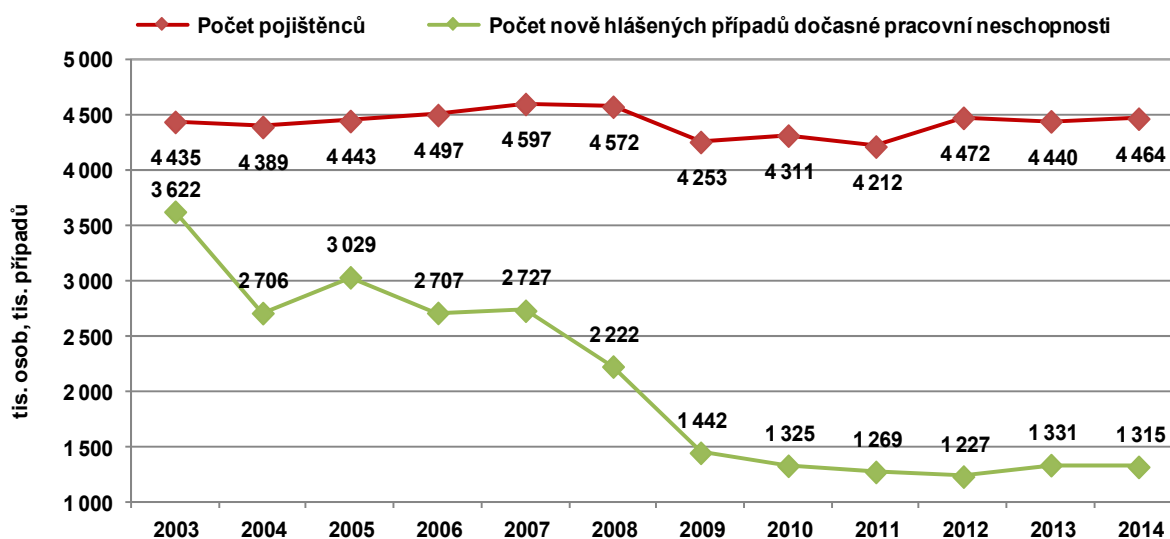
Průměrný denní stav práce neschopných = kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti / počet kalendářních dnů ve sledovaném období

4 Dočasná pracovní neschopnost pro nemoc a úraz v České republice - výsledky za rok 2014

Průměrný počet nemocensky pojištěných za rok 2014 činil 4 464,1 tis. osob, což je o 23,8 tis. osob více než v roce 2013 (4 440,3 tis. osob), z čehož muži tvořili 50,9 %. V celkovém počtu nemocensky pojištěných představují ženy méně než polovinu (49,1 %), ovšem připadá na ně 52,0 % případů pracovní neschopnosti. Průměrný počet nemocensky pojištěných žen meziročně vzrostl z 2 179,6 tis. osob v roce 2013 na 2 191,2 tis. osob v roce 2014 (tj. o 0,5 %)

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti celkem se meziročně snížil z 1 331,48 tis. případů v roce 2013 na 1 314,79 tis. případů v roce 2014 (tj. o 1,3 %), z celkového počtu tvoří muži 48,04 %. Do celkového počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti bylo zahrnuto 1 146,32 tis. případů pracovní neschopnosti **pro nemoc**, 45,06 tis. případů **pro pracovní úraz** a 123,41 tis. případů **ostatních úrazů**. Podíl nemocí na počtu všech nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti je dlouhodobě kolem 90 %. Ostatní úrazy mají v příčinách nových případů pracovní neschopnosti mírnou převahu nad úrazy pracovními. Tyto poměry zůstávají relativně stabilní, i když v posledních letech se podíl pracovních neschopností pro nemoci mírně snižuje. Legislativní změny způsobující snížení celkového počtu případů pracovních neschopností nejvíce působí právě na případy pracovní neschopnosti pro nemoc, zatímco počty případů pracovní neschopnosti pro úrazy ovlivňují již méně.

Graf 1: Počet pojištěnců a nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v letech 2003 - 2014

Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti **žen** celkem se meziročně snížil z 693,31 tis. případů na 683,11 tis. případů v roce 2014 (tj. o 1,5 %). Do celkového počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti žen bylo zahrnuto 627,83 tis. případů pracovní neschopnosti pro nemoc, 13,32 tis. případů pro pracovní úraz a 41,96 tis. případů ostatních úrazů. Vyšší podíl žen na pracovní neschopnosti pro nemoc, patrně souvisí s mateřskou úlohou žen, u nichž mohou být důvodem pracovní neschopnosti také komplikace v těhotenství, potraty nebo také hospitalizacemi jako doprovod dítěte. Mezi pohlavími je ve skladbě důvodů dočasné pracovní neschopnosti dlouhodobě patrný rozdíl, zatímco u žen je častější dočasná pracovní neschopnost pro nemoc, muži výrazně dominují v počtu dočasné pracovní neschopnosti pro úrazy, jak pracovní tak ostatní. Případy pracovní neschopnosti z celkového počtu pracovních úrazů, jsou u žen hlášeny pouze u 29,6 % což je dáno i odlišnou strukturou zaměstnanosti žen, oproti mužům. Rozdíly

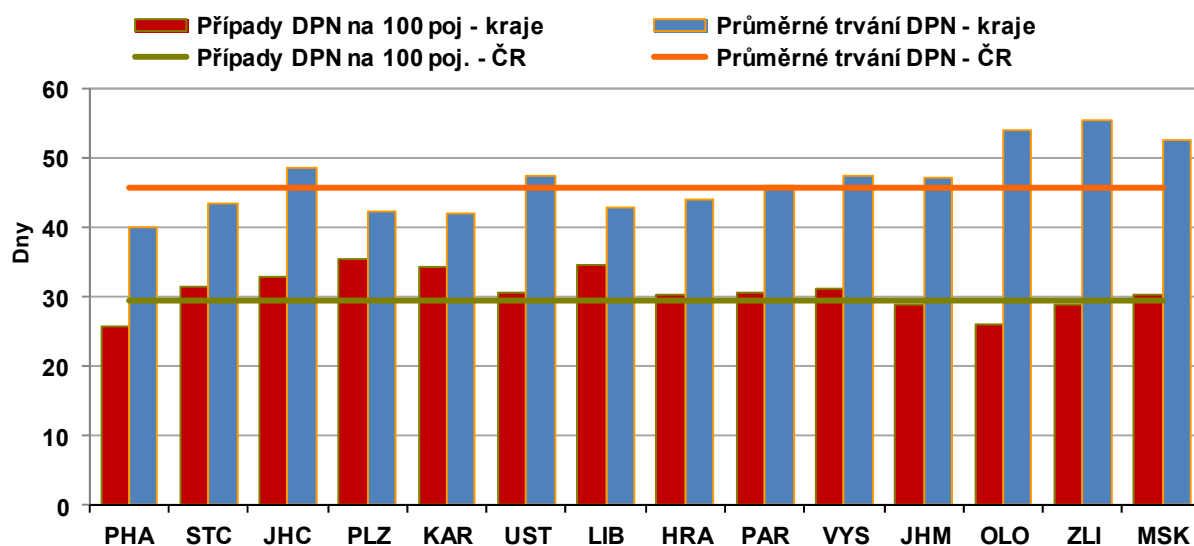
mezi muži a ženami jsou ještě výraznější, pokud bereme v úvahu pouze případy pracovní neschopnosti po nemoc (muži 518,49 tis. případů, ženy 627,83 tis. případů).

Z celorepublikového počtu bylo nejvíce nových případů dočasné pracovní neschopnosti hlášeno u **odvětví** Zpracovatelský průmysl (437,40 tis. případů) a u odvětví Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (158,88 tis. případů), naopak nejméně byly hlášeny u odvětví Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (6,42 tis. případů) a u Činností v oblasti nemovitostí (10,44 tis. případů). Nejvíce nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti **pro nemoc** bylo evidováno v oblasti Zpracovatelském průmyslu (371,23 tis. případů), nejméně případů pro nemoc bylo hlášeno u Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (5,60) a u odvětví Činností v oblasti nemovitostí (9,26 tis. případů). Co se týče počtu nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti z důvodu **pracovní úrazovosti**, což je zřejmě ukazatel vyjadřující mnohem věrohodněji „stupeň rizikovosti“ daného odvětví, nejvíce nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti pro pracovní úraz bylo hlášeno v odvětví Zpracovatelského průmyslu (19,28 tis. případů), naopak nejméně pracovních úrazů bylo hlášeno u oblasti Peněžnictví a pojišťovnictví (0,10 tis. případů). Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti **pro ostatní úraz** bylo hlášeno u Zpracovatelského průmyslu (46,89 tis. případů) a u odvětví Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (14,40 tis. případů), nejméně hlášených ostatních úrazů bylo u odvětví Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (0,68 tis. případů). Tyto absolutní údaje je však nutné posuzovat také v kontextu zaměstnanosti v daném odvětví, a proto má v případě odvětví vyšší vypovídací schopnost ukazatel relativní, například počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců.

Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců meziročně poklesl z 29,99 případů v roce 2013 na 29,45 případů v roce 2014 (tj. o 1,8 %), z celkového počtu bylo u mužů hlášeno 27,79 případů (u žen 31,18 případů). V roce 2014 bylo zapříčiněno 25,68 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti **nemocí**, 1,01 případů **pracovními úrazy** a 2,76 případů **ostatními úrazy**.

Nejjednodušším ukazatelem v oblasti dočasné pracovní neschopnosti, který odráží četnost jejího výskytu, je **počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti**. V souvislosti se změnami počtu nemocensky pojištěných osob je třeba hodnotit tento ukazatel v relativní výši, tj. ke stejnému počtu pojištěných. **Celková četnost výskytu dočasné pracovní neschopnosti má dlouhodobě klesající tendenci**. Zatímco v roce 1970 připadalo téměř 110 případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců, bylo to v roce 1989 jen 101 případů, v 1990 dosahovala četnost nově hlášených případů pracovní neschopnosti 95 případů, v roce 2003 necelých 82 případů a v roce 2014 to bylo pouze 29,45 případů. Vývoj zmíněného ukazatele v průběhu celého období a v hlubším strukturálním členění ukazuje, že nejrychleji se snižoval počet nově hlášených případů z důvodu nemoci, dále z důvodu ostatních (nepracovních úrazů) a nejpomaleji z důvodu pracovních úrazů. Rychleji klesal počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti mužů než žen. V případě žen je patrný vyšší podíl nově hlášených případů z důvodu nemoci, opačně tomu je v případě ostatních a pracovních úrazů.

Nejvíce případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2014 bylo hlášeno v Plzeňském kraji (35,53), Libereckém kraji (34,75), Karlovarském kraji (34,34). Nejméně pak v Hlavním městě Praha (25,76) a Olomouckém kraji (26,11). V roce 2014 byl rozdíl mezi kraji s nejvyšším a nejnižším počtem pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců téměř 10 případů. Počet nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 žen meziročně klesl z 31,81 případů v roce 2013 na 31,18 případů v roce 2014 (tj. o 2 %). V roce 2014 bylo zapříčiněno 28,65 nově hlášených případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 žen **nemocí**, 0,61 případů **pracovními úrazy** a 1,91 případů **ostatními úrazy**. **Rozdíly intenzity dočasné pracovní neschopnosti** podle územního členění jsou značně ovlivněny strukturou zaměstnanosti, charakterem převažující ekonomické činnosti a mírou nezaměstnanosti v daném regionu.

Graf 2: Počet případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a průměrné trvání dočasné pracovní neschopnosti v krajích v ČR v roce 2014

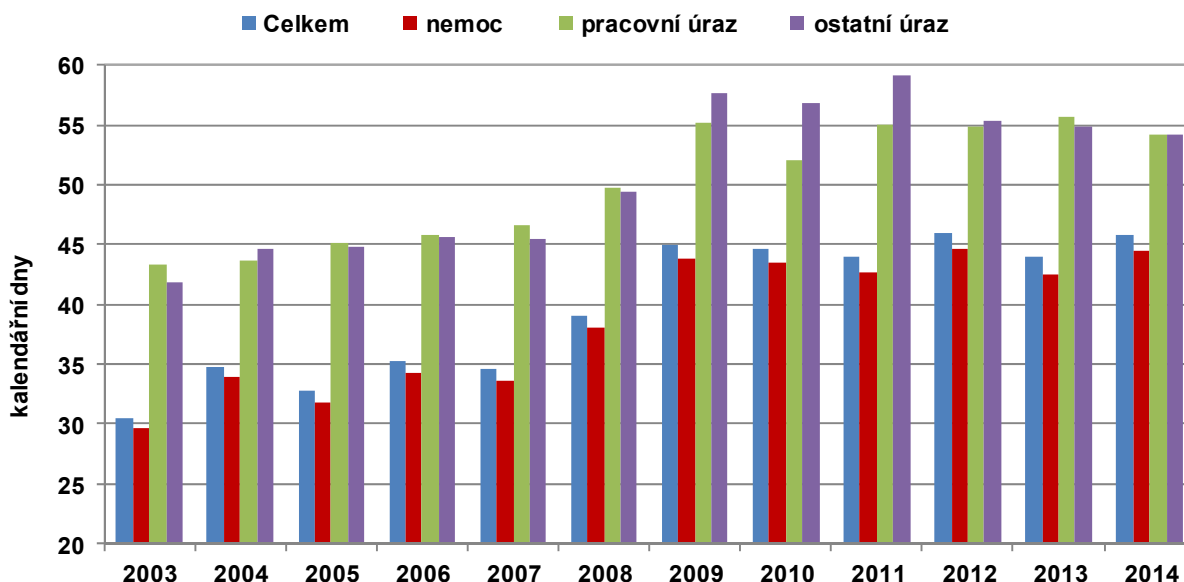
Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců celkem v roce 2014 bylo evidováno v oblasti Administrativní a podpůrné činnosti (40,30), následuje Zpracovatelský průmysl (37,69) a dále u fyzicky náročných činností v oblasti Těžba a dobývání (35,96). Nejméně časté případy pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců v roce 2014 byly evidovány u a osob v odvětví zabývajících se Činností exteritoriálních organizací a orgánů (4,55), Činností v oblasti nemovitostí (13,97), nízký počet případů byl hlášen i v Profesionálních, vědeckých a technických činnostech (18,33) a také ve skupině Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (19,69). Z celorepublikového celkového počtu bylo nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců **pro nemoc** evidováno v oblasti Administrativní a podpůrné činnosti (35,97) a Zpracovatelském průmyslu (31,99), nejméně případů pro nemoc pak u Činností exteritoriálních organizací a orgánů (4,55) a u Činností v oblasti nemovitostí (12,39). Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců **pro pracovní úraz** bylo hlášeno u oblasti Zemědělství, lesnictví a rybářství (2,37), dále u oblasti Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi (1,66) a v oblasti Těžba a dobývání (1,49), naopak nejméně pracovních úrazů je hlášeno u Informačních a komunikačních činností (0,10) a Peněžnictví a pojišťovnictví (0,11). Nejvíce případů dočasné pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců **pro ostatní úraz** bylo hlášeno pro oblast Těžba a dobývání (4,60) a Zpracovatelském průmyslu (4,04), nejméně případů pro ostatní úraz bylo hlášeno u Informačních a komunikačních činností (1,12) a Peněžnictví a pojišťovnictví (1,24).

Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti se meziročně zvýšila ze 44 dní v roce 2013 na 45,81 dne v roce 2014. Do celkového počtu délky trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti bylo zahrnuto 44,57 dne **pro nemoc**, 54,30 dne **pro pracovní úraz** a 54,25 dne **pro ostatní úraz**. Nejdélší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2014 byla zaznamenána ve Zlínském kraji (55,52 dne), nejkratší zůstává v Praze (40 dní). Praha si zachovává s přehledem pozici kraje s nejkratší průměrnou délkou trvání pracovní neschopnosti. Průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti žen se meziročně zvýšila na 48,02 dne v roce 2014 (muži 43,42 dne).

Komplexnějším ukazatelem dočasné pracovní neschopnosti v porovnání s počtem nově hlášených případů, je **počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti na jeden nově hlášený případ**, který vyjadřuje skutečný dopad dočasné pracovní neschopnosti do využití fondu pracovní doby (váhu průměrného případu pracovní neschopnosti v čase). **V zásadě lze říci, že průměrná délka pracovní neschopnosti se stále prodlužuje.** Již v v sedmdesátých a osmdesátých letech mírně vzrostla, z 15,81 dne v roce 1970 na 17,10 dne v roce 1989 (v souboru nemocensky pojištěných osob tehdejší ČSR). V roce 1990 v porovnání

s rokem 1989 došlo k jejímu značnému prodloužení na 18,39 dne (tj. o 7,5 %). V letech 1990 – 2003 se průměrná délka pracovní neschopnosti jak celkově, tak zejména z důvodu pracovní neschopnosti pro nemoc a ostatní úrazy dále prodlužovala velmi dynamicky. V období let 2003 – 2014 se dále prodloužila z 30,45 dne na 45,81 dne (viz tabulka č. 1 a graf č. 3).

Graf 3: Průměrná délka trvání dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v kalendářních dnech v letech 2003 - 2014

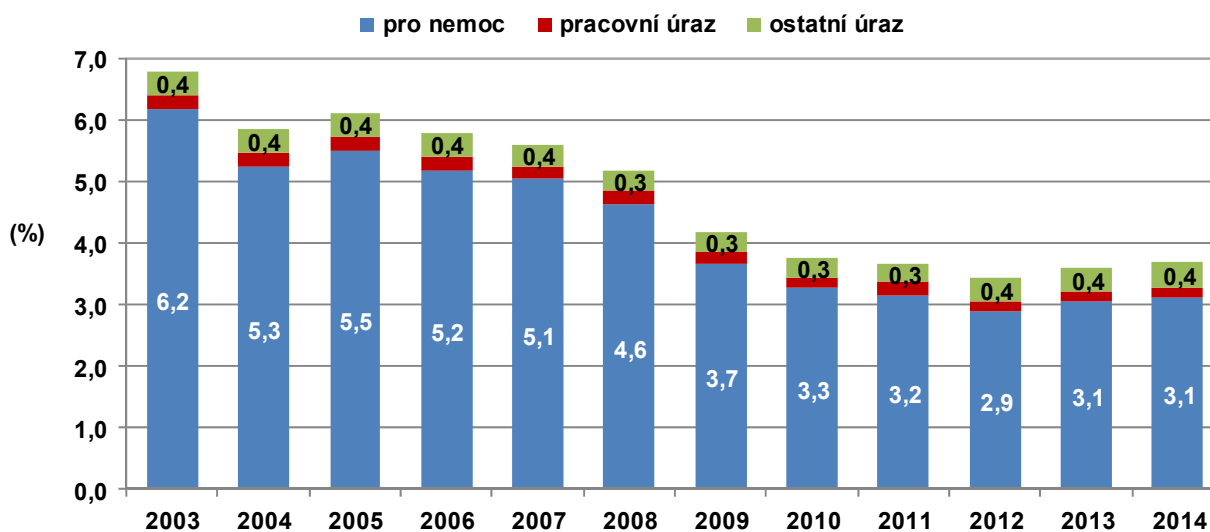
Celorepubliková průměrná délka trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti byla v roce 2014 výrazně překročena v odvětví Zemědělství, lesnictví a rybářství (60,56 dne), dále ve Stavebnictví (59,94 dne), a v Ubytování, stravování a pohostinství (58,70 dne). Průměrné trvání 1 případu pracovní neschopnosti kratší než 28 dní v roce 2014 bylo evidováno u pracovníků v odvětví Informačních a komunikačních činností (27,80 dne). Dalšími oblastmi ekonomických činností s relativně nízkou průměrnou délkou pracovní neschopnosti byly Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů (32,33 dne), Peněžnictví a pojišťovnictví (34,25 dne) a Vzdělávání (35,63 dne). **Nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc** byla evidována u oblastí Zemědělství, lesnictví a rybářství (60,97 dne), Stavebnictví (58 dní), Činnosti v oblasti nemovitostí (54,74 dne) a Zdravotní a sociální péče (50,93 dne), **naopak nejkratší dobu** se marodilo v oblasti Informačních a komunikačních činností (26,73 dne). **Nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pro pracovní úraz** byla hlášena v odvětví Těžba a dobývání (122,63 dne), oblasti Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (75,06 dne) a Stavebnictví (70,95 dne), **nejméně pracovních úrazů** bylo hlášeno u oblasti Ubytování, stravování a pohostinství (47,95 dne) a Zpracovatelského průmyslu (47,98 dne). **Nejdelší průměrná doba trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti pro ostatní úraz** byla evidována u oblasti Činnosti v oblasti nemovitostí (69,80 dne), Ubytování, stravování a pohostinství (63,23 dne) a u Zemědělství, lesnictví a rybářství (60,86 dne), **nejméně ostatních úrazů** je hlášeno u odvětví Výroba a rozvod elektřiny a jiných energií (49,16 dne).

Počet kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti meziročně vrostl z 58 586,69 tis. prostonaných dnů v roce 2013 na 60 234,94 tis. prostonaných dnů v roce 2014. V celkovém počtu kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti bylo zahrnuto 51 092,95 tis. prostonaných dnů **pro nemoc**, 2 446,64 tis. dnů **pro pracovní úraz** a 6 695,35 tis. prostonaných dnů **pro ostatní úrazy**. Ženy prostonaly 32 806,14 tis. dnů, o 5 377,34 tis. dnů více než muži, kteří prostonali 27 428,80 tis. dnů.

Nejvíce prostonaných dnů z celorepublikového počtu bylo v odvětví Zpracovatelský průmysl (19 590,54 tis.), kde bylo evidováno i nejvíce prostonaných dnů pro nemoc (16 278,51 tis.), pro pracovní úrazy (925,08 tis.) a pro ostatní úrazy (2 386,95 tis.). **Naopak nejméně prostonaných dnů** bylo hlášeno v oblasti Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (262,02 tis.), kde bylo evidováno i nejméně prostonaných dnů pro nemoc (218,16 tis.), pro pracovní úrazy (10,58 tis.) a pro ostatní úrazy (33,28 tis.).

Průměrné procento pracovní neschopnosti udává, kolik ze 100 pojištěnců je průměrně každý den v pracovní neschopnosti pro nemoc či úraz. Zohledňuje, jak celkový počet případů pracovní neschopnosti (jak často lidé do pracovní neschopnosti nastupují), tak i průměrné trvání jednoho případu pracovní neschopnosti (jak dlouho v pracovní neschopnosti zůstávají). **Hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti** se na počátku devadesátých let pohybovala okolo 5, následně se do roku 2003 postupně zvyšovala, až dosáhla svého maxima 6,81. **Od roku 2005 se projevila klesající tendence v hodnotách průměrného procenta pracovní neschopnosti, která byla silně umocněna legislativními změnami** v roce 2009, kdy výše průměrného procenta pracovní neschopnosti dosáhla historicky nejnižší úrovně od počátku šedesátých let 4,18, v roce 2010 se jeho úroveň ještě více snížila na hodnotu 3,76. Jeho hodnota v roce 2011 dosáhla 3,64, i v roce 2012 pokračuje vývoj v trendu poklesu této hodnoty na 3,45. **V roce 2013 se jeho hodnota meziročně zvýšila na 3,62 a dlouhodobý pokles průměrného procenta pracovní neschopnosti, patrný od roku 2005 se zastavil. Ve stejném trendu pokračoval i vývoj v roce 2014, hodnota průměrného procenta pracovní neschopnosti se oproti loňskému roku meziročně zvýšila a jeho hodnota byla 3,70** (muži 3,31, ženy 4,10). (viz graf č. 4 a tabulka č. 2).

Graf 4: Struktura průměrného procenta pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz; 2003–2014

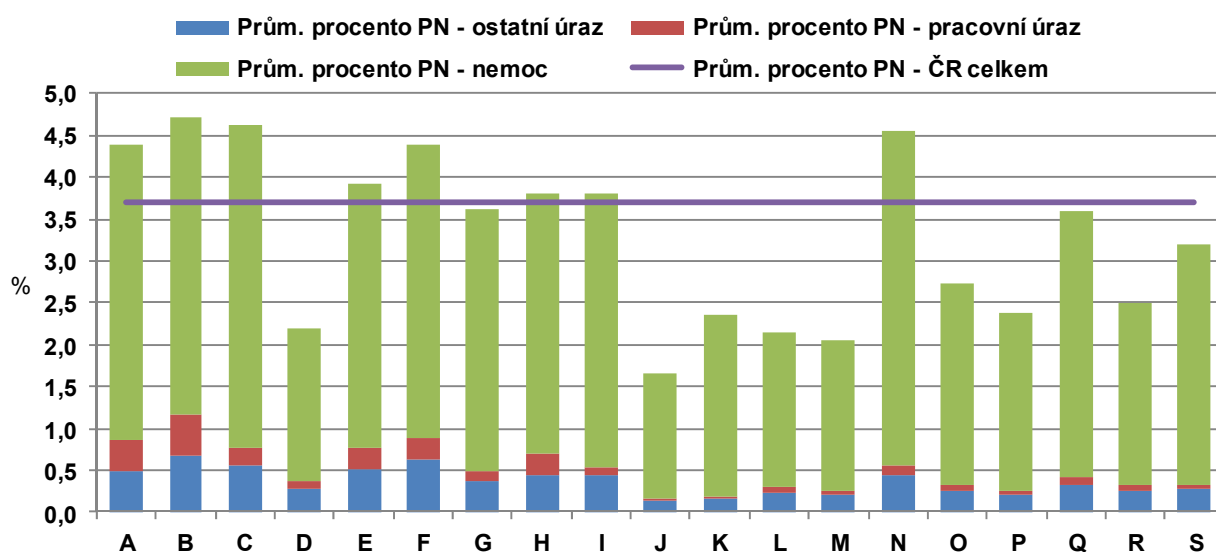
Nejvyšší hodnoty průměrného procenta pracovní neschopnosti byly v Moravskoslezském kraji (4,38) a v Jihočeském kraji (4,40). V Praze byla v roce 2014 díky relativně nízkému počtu případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců a krátké průměrné době trvání pracovní dočasné neschopnosti **nejnižší hodnoty průměrného procenta pracovní neschopnosti** byly v Moravskoslezském kraji (4,38) a Jihočeském kraji (4,40). **V Praze byla v roce 2014 díky relativně nízkému počtu případů dočasné pracovní neschopnosti nejnižší hodnota** průměrného procenta pracovní neschopnosti (**2,82**). Poměrně **nízké hodnoty** průměrného procenta pracovní neschopnosti v roce 2014 byly evidovány také v Královéhradeckém kraji (3,66) a Jihomoravském kraji (3,72). Ve sledovaném roce dosáhla úroveň průměrného procenta pracovní neschopnosti u žen na hodnotu 4,10 (v roce 2013 byla jeho hodnota 3,97).

Tabulka 1: Průměrné procento pracovní neschopnosti v krajích a ČR za období 2003 – 2014

Kraj	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2003=100
Hl.m. Praha	5,363	4,605	4,706	4,478	4,320	3,964	3,320	3,039	2,927	2,623	2,651	2,823	52,6
Středočeský	6,180	5,405	5,673	5,476	5,399	5,156	4,248	3,879	3,749	3,544	3,637	3,746	60,6
Jihočeský	6,841	6,027	6,528	6,189	6,015	5,599	4,572	4,210	4,190	4,123	4,354	4,399	64,3
Plzeňský	6,927	6,021	6,480	6,040	5,862	5,503	4,391	3,951	3,812	3,827	4,054	4,117	59,4
Karlovarský	6,569	5,685	5,996	5,655	5,544	5,221	4,107	3,610	3,472	3,499	3,793	3,947	60,1
Ústecký	6,855	5,884	6,042	5,744	5,548	5,260	4,101	3,691	3,603	3,686	3,954	3,970	57,9
Liberecký	7,657	6,489	6,722	6,462	6,271	5,906	4,667	4,050	3,915	3,911	4,152	4,072	53,2
Královéhradecký	6,982	6,033	6,427	5,963	5,849	5,279	4,145	3,728	3,625	3,480	3,655	3,655	52,3
Pardubický	6,999	6,099	6,491	6,144	5,825	5,311	4,281	3,771	3,632	3,533	3,692	3,854	55,1
Vysočina	7,082	6,103	6,356	5,973	5,861	5,451	4,309	3,923	3,788	3,574	3,899	4,037	57,0
Jihomoravský	7,162	6,161	6,492	6,192	5,882	5,371	4,313	3,841	3,663	3,494	3,673	3,723	52,0
Olomoucký	7,580	6,399	6,650	6,395	6,248	5,616	4,461	3,919	3,727	3,712	3,824	3,869	51,0
Zlínský	8,060	6,883	7,168	6,755	6,415	6,059	5,222	4,634	4,383	4,108	4,412	4,403	54,6
Moravskoslezský	8,067	6,824	7,225	6,924	6,777	6,045	4,772	4,284	4,263	3,989	4,315	4,378	54,3
ČR celkem	6,814	5,857	6,126	5,814	5,619	5,184	4,184	3,763	3,638	3,452	3,615	3,697	54,3

Nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v roce 2014 bylo v odvětví Těžba a dobývání (4,73), ve Zpracovatelském průmyslu (4,63) a také v Zemědělství, lesnictví a rybářství (4,39). Nejnižší průměrné procento pracovní neschopnosti v roce 2014 dle ekonomických činností bylo v odvětví Informačních a komunikačních činností (1,65), Profesní, vědecké technické činnosti (2,06), Výroba, rozvod elektřiny a jiných energií (2,20). Rozdíly v úrovni ve výši průměrného procenta pracovní neschopnosti posuzované z pohledu různých charakteristik (vlastnictví, velikost podniku, region) svědčí o tom, že úroveň dočasné pracovní neschopnosti není závislá pouze na objektivních zdravotních faktorech. Regionální úroveň dočasné pracovní neschopnosti je v zásadě dána odvětvovou strukturou ekonomiky a s ní související velikostní strukturou podniku.

Graf 5: Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti podle skupin CZ-NACE v roce 2014

V roce 2014 v České republice v důsledku dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz **denně chybělo na svých pracovištích 165,03 tis. pojištěnců**, což ve srovnání se stejným obdobím v loňském roce

(160,51 tis. pojištěnců) bylo o 4,52 tis. pojištěnců více (muži 75,15 tis., ženy 89,88 tis.). Z celkového počtu chybělo na pracovištích 139,98 tis. pojištěnců **pro nemoc**, 6,70 tis. pojištěnců **pro pracovní úraz** a 18,34 tis. pojištěnců **pro ostatní** úraz. Nejvíce pojištěnců z celorepublikového počtu marodilo **v odvětví** Zpracovatelského průmyslu (53,67 tis.), naopak nejméně pojištěnců marodilo v oblasti Výroby, rozvodu elektřiny a jiných energií (0,72 tis.).

Tabulka 2: Základní ukazatele dočasné pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz podle skupin CZ-NACE v ČR za rok 2014^{*)}

CZ-NACE	Průměrný počet nemocensky pojištěných	Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti	Počet nově hlášených případů pracovní neschopnosti na 100 pojištěnců	Průměrné procento pracovní neschopnosti	Počet kalendářních dnů pracovní neschopnosti na 1 nově hlášený případ	Průměrný denní stav práce neschopných
A. Zeměd.,lesnic.,rybářství	112 878	29 852	26,45	4,388	60,56	4 953
B. Těžba a dobývání	31 948	11 487	35,96	4,726	47,98	1 510
C. Zpracovatelský průmysl	1 160 604	437 396	37,69	4,625	44,79	53 673
D. Výr.a rozv.el.a.j.energ	32 600	6 419	19,69	2,202	40,82	718
E. Zás.vodou;čin.s odpady	57 607	17 119	29,72	3,918	48,12	2 257
F. Stavebnictví	240 129	64 785	26,98	4,382	59,28	10 523
G. VO,MO;opravy motor.voz.	603 711	158 876	26,32	3,628	50,32	21 904
H. Doprava a skladování	276 967	75 519	27,27	3,801	50,88	10 527
I. Ubyt.,strav.a pohost.	134 738	31 862	23,65	3,803	58,70	5 124
J. Info.a komunik.činnosti	115 919	25 150	21,70	1,652	27,80	1 915
K. Peněžnictví a pojišťov.	91 223	23 022	25,24	2,368	34,25	2 160
L. Čin.v obl.nemovitostí	74 742	10 438	13,97	2,153	56,27	1 609
M. Profes.,věd.a tech.čin	201 078	36 862	18,33	2,055	40,92	4 133
N. Administr.a podpūr.čin.	244 459	98 508	40,30	4,561	41,32	11 151
O. Veř.spr. obrana;soc.zab	260 352	68 432	26,28	2,737	38,01	7 127
P. Vzdělávání	340 407	82 953	24,37	2,379	35,63	8 098
Q. Zdravotní a soc.péče	333 642	84 874	25,44	3,601	51,67	12 015
R. Kultur,zábav.a rekr.čin	63 867	13 120	20,54	2,488	44,21	1 589
S. Ostatní činnosti	64 383	15 154	23,54	3,198	49,59	2 059
T. Činnosti domácností	2	-	-	-	-	-
U. Čin.exteritoriál.org.	66	3	4,55	1,918	32,33	1
Nezjištěno	x	x	x	x	x	x
Celkem	4 464 057	1 314 790	29,45	3,697	45,81	165 028

*) - ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval

x ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů

Použité značky

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- x ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
- i. d. individuální data